REISVERSLAG VAN HET SMALDEEL 5

12 januari—5 mei 1959

(kopie uit de jaarverslagen der Koninklijke Marine met wat prenten die van internet zijn geplukt.)

MAYPORT—KEYWEST—TAMPA—ANTILLEN— GUANTANAMO—BERMUDA

Commandant: commandeur A. van Karnebeek
Hr. Ms. Karel Doorman (vlaggeschip), commandant: kapitein ter zee H. L. M. F. E. van Oostrom Soede
Hr. Ms. Gelderland, commandant: kapitein ter zee P. J. S. de Jong
Hr. Ms. Amsterdam, commandant: kapitein-luitenant ter zee A. van Noortwijk
Hr. Ms. Zeeleeuw, commandant: luitenant ter zee der Ie klasse M. Deege
Aan boord van het vliegkampschip waren geëmbarkeerd: vliegtuigsquadron 2 (Avengers), commandant: luitenant ter zee der Ie klasse A. Seret vliegtuigsquadron 860 (Seahawks), commandant: luitenant ter zee der Ie klasse A. H. M. Hagdorn

Nautisch gedeelte

Op 12 januari vertrok Hr. Ms. Zeeleeuw uit Rotterdam, met de opdracht om op 26 januari dagwacht rendez-vous te maken met de overige schepen op een punt ± 50 mijl beoosten Bermuda. De volgende dag vertrok Hr. Ms. Karel Doorman uit Rotterdam. De beide jagers vertrokken diezelfde dag uit Den Helder en voegden zich nabij Ouessant bij het vlaggeschip.
De 14e januari werd een S.O.S. bericht ontvangen van een ± 20 mijl beoosten Start Point in nood verkerend Frans vissersvaartuig. Voordat het aangegeven punt werd bereikt, kwam bericht binnen, dat een Engelse reddingboot reeds hulp had geboden.

Nauwelijks was de rust op het vlaggeschip weergekeerd of Hr. Ms. Gelderland vroeg assistentie voor een patiënt, die chirurgisch ingrijpen behoefde. De patiënt werd per sloep overgebracht, waarna het vlaggeschip en Hr. Ms. Gelderland in verband verder stoomden. Op de dagwacht van de 15e januari werd ook Hr. Ms. Amsterdam in het verband opgenomen.
Op zaterdag 17 januari raakte het verband in zwaar weer, waardoor vooral de volgende dag (zondag) de opmars werd vertraagd. Pogingen van het vlaggeschip om 's zondags post af te geven aan de langszij komende Hr. Ms. Gelderland, teneinde deze mee te geven naar Ponta Delgada, mislukten.
Ook Hr. Ms. Zeeleeuw ondervond veel last van de zware zeegang en meldde een behoud van slechts 7 zeemijlen per uur.
Van Hr. Ms. Amsterdam werd de statietrap door zeeën weggeslagen.
Op de voormiddag van 18 januari verbraken de jagers het verband om op te stomen naar Ponta Delgada en daar de volgende dag olie te laden. Het slechte weer was oorzaak van een latere aankomst dan oorspronkelijk was vastgesteld. Het bleek echter mogelijk conform de plannen begin platvoet uit Ponta Delgada te vertrekken om het vlaggeschip weer op te lopen.
In de haven van Ponta Delgada stond nog vrij veel zee.

Het lag in de bedoeling, dat het vlaggeschip op maandag met het vliegveld Lajes op Terceira als uitwijkvliegveld, vliegoefeningen zou houden.
Slechte weersomstandigheden verhinderden dit echter.
Het bleek maar net mogelijk om onder de lij van Terceira de post per helicopter naar Lajes te brengen.
Hr. Ms. Zeeleeuw stond inmiddels bijna 200 zeemijl ten achter op het reisschema.
Dinsdag 20 januari werden alle schepen in zuidwestelijke koers gedirigeerd met Hr. Ms. Zeeleeuw nog geen 100 zeemijl voor het vlaggeschip uit en de jagers oplopend op 50; zulks in verband met een uit het noorden snel naderende diepe depressiekern. Toen na enige uren bleek, dat deze kern in zuidoostelijke richting wegtrok, werd koers 260° hervat en werd op de eerste wacht een naderingsoefening met een elektronisch stilteschema tussen de jagers en het vlaggeschip gehouden.

Op woensdag 21 en donderdag 22 januari werden tijdens de opmars bij iets betere weersomstandigheden verscheidene oefeningen gehouden. Niettemin moest Hr. Ms. Gelderland toch wegens de zware zee ophouden met olieladen langszij, kort nadat de slang was aangesloten. Wederom noopte zware zeegang Hr. Ms. Zeeleeuw er toe om donderdag enige tijd vaart te verminderen tot 6 knopen. Vrijdag 23 januari was het weer eindelijk verbeterd. Beide jagers werden langszij het vlaggeschip genomen voor olieafgifte. Tijdens deze bevoorradingsoperatie werd rendez-vous gemaakt met Hr. Ms. Zeeleeuw. De opmars werd van toen af gezamenlijk voortgezet, waarbij zoveel mogelijk gebruik werd gemaakt van de aanwezigheid van Hr. Ms. Zeeleeuw. Door 's nachts voor het verband uit te stomen kon het genoemde schip de volgende ochtend een schijnaanval op de formatie uitvoeren. Zaterdag 24 en zondag 25 januari werd — afgezien van een schijnlancering op zaterdagochtend — niet geoefend. Zondag bezochten de vlootgeestelijken per helicopter de beide jagers om ook daar de kerkdiensten te kunnen leiden.

Maandag 26 januari werd onder fraaie weersomstandigheden geoefend beoosten en bezuiden Bermuda. De jagers en Hr. Ms. Zeeleeuw oefenden met elkaar, terwijl op het vlaggeschip deklandingsoefeningen werden uitgevoerd. Er werd een postvlucht naar Kindley Field (uitwijkvliegveld) gevlogen. Een nachtelijke schijnlancering, gevolgd door schaduwen door de onderzeeboot, kon slechts gedeeltelijk doorgang vinden, doordat — zoals later bleek — het rendez-vous van de eenheden van smaldeel 5 toevallig en ongelukkigerwijze samenviel met de plaats, waar Canadese oorlogsschepen aanstalten maakten nachtelijke schietoefeningen te houden. Gedurende de nacht schaduwde Hr. Ms. Zeeleeuw de overige schepen van het smaldeel. Het vlaggeschip verliet op de dagwacht het verband om niet te ver van Bermuda (Kindley Field) te geraken in verband met de vliegoperaties voor die dag.

Op dinsdag 27 januari oefenden de jagers en Hr. Ms. Zeeleeuw als op de voorgaande dag en wel in een gebied ± 80 zeemijlen west-zuidwest van Bermuda gelegen, terwijl het vlaggeschip deklandingsoefeningen en vliegtuigverkenningsoefeningen uitvoerde zuid van Bermuda.
Op de voormiddag verongelukte direct na de vrije start de Avenger A 9, bij welk ongeluk de korporaal vliegtuigtelegrafist J. Muller vermist werd. Naar moet worden aangenomen is hij met het vliegtuig in de diepte verdwenen. Tot 25 minuten na het zinken van de Avenger zochten helicopters nog bij uitzonderlijk fraai weer en vlakke zee, doch helaas zonder resultaat. Dat dit een terugslag gaf op de stemming aan

boord van het vlaggeschip, laat zich begrijpen. Deze terugslag werd enigszins geremd, toen 's middags op een oefenverkenning van squadron 2 een klein doel op radar verkend werd, dat bij nader onderzoek een klein reddingvlot met 2 schipbreukelingen bleek te zijn.

Hr. Ms. Amsterdam tijdens olieladen

Korte tijd hierop werden deze drenkelingen door de helicopters opgepikt. Gered werden aldus de Amerikanen George Harrington en Marcy Crowell, die 8 dagen tevoren hun zinkend jacht „Atair" op weg van New York naar San Juan hadden moeten verlaten. In de nacht van donderdag 29 op vrijdag 30 januari raakte het smaldeel in steeds zwaarder wordende mist, welke tenslotte het binnenlc pen te Mayport, Florida, op 30 januari omstreeks 09.00 uur onmogelijk maakte. Instede daarvan werd op de afgesproken tijd nabij no. 2 St. Johns lighted whistle buoy geankerd.

Contact met de wal bestond door middel van een havensleepboot van de Amerikaanse marine, die de vice-consul de heer Edward C. van der Oudermeulen *en* de commandant van het naval auxiliary air station Mayport, captain F. Brown USN, aan boord bracht.
De aanhoudende zeer zware mist noopte tot buiten blijven (zicht 100 a 300 meter). Aangezien het uitgebreide programma volkomen dreigde spaak te lopen, werd de volgende dag, zaterdag 31 januari, immer nog met zware mist (zicht 100-300 meter) op eigen radar, bij precies stil tij en onder volledige windstilte, de St. John's river opgestoomd. Einde voormiddag en begin achtermiddag meerde het smaldeel in Mayport basin af.

Op de dagwacht van de 3e februari ontmeerden de schepen van het smaldeel en stoomden zij naar het oefengebied zuidoost van Mayport.

Op de achtermiddag van de 13e februari keerden de boven water-schepen in Mayport terug. De tussengelegen oefendagen kenmerkten zich door vrij veel mist, die vele malen vliegoperaties onmogelijk maakten.
Aangezien het weer Hr. Ms. Zeeleeuw gedurende enige nachten verhinderde te ankeren, werd deze bodem gedurende het weekeinde van 7/8 februari naar Mayport gezonden.
Op de 12e februari verliet Hr. Ms. Zeeleeuw het oefenterrein en stoomde op naar Key West, waar het schip de 14e februari aankwam.
Aangezien de weersomstandigheden in het gebied nabij Mayport — in tegenstelling tot de verstrekte inlichtingen in Nederland — juist in deze periode van het jaar in de regel minder goed zijn, werd mede op advies van de plaatselijke marine-autoriteiten besloten het volgende oefengebied naar Key West te verleggen. Bovendien kon alleen in dat gebied gedurende één week een snelle Amerikaanse onderzeeboot voor oefeningen ter beschikking komen.
De bovenwaterschepen verbleven tot maandag 23 februari te Mayport. In verband met proeven aan boord van Hr. Ms. Karel Doorman met S2F vliegtuigen werden in de stilligperiode 8 Amerikaanse marinevliegtuigen van dat type geëmbarkeerd en werden 10 Avengers van squadron 2 op vrijdag 20 februari naar Key West overgevlogen. De beide jagers verlieten zondagavond 22 februari Mayport, teneinde dinsdagavond in Key West aanwezig te zijn en de oefeningen voor de volgende week, waaraan de Amerikaanse onderzeeboot Trutta zou deelnemen, te kunnen bespreken.
Hr. Ms. Zeeleeuw lag tot en met 23 februari, een Amerikaanse nationale feestdag ter ere van George Washington's nagedachtenis, te Key West. Ter ere van deze dag pavoiseerden het vlaggeschip tot vertrek ten 09.00 te Mayport en Hr. Ms. Zeeleeuw te Key West.
Maandag 23 februari ten 09.00 vertrok het vlaggeschip, na personeel van de Amerikaanse marinevliegtuigen geëmbarkeerd te hebben, naar zee.
Buitengaats werden eerst de 5 Seahawks, die op het naval air station Jacksonville waren gestationeerd, opgeland, waarna 's middags proeven werden genomen met de S2F-vliegtuigen. Tijdens deze proeven, die overdag werden uitgevoerd, werd opgestoomd naar de oefengebieden nabij Key West, alwaar op woensdag 25 februari de 8 S2F's werden afgevlogen en de Avengers, die te Key West waren gestationeerd, weer werden opgeland. Na voor de ingang van Key West Main Channel nog enig squadronpersoneel en materiaal van squadron 2 te hebben geëmbarkeerd en na de rest van het personeel van de Amerikaanse marine vliegtuigen + materiaal op een sleepboot te hebben afgezet, ankerde Hr. Ms. Karel Doorman einde eerste wacht nabij de overige schepen van het smaldeel in een uitgekozen ankergebied nabij Rebecca Shoal.

In het tijdvak van 23 februari tot 6 maart konden de oefeningen, behoudens een enkele uitzondering, steeds doorgang vinden. Zaterdag 28 februari en zondag l maart lagen de schepen ten anker nabij Rebecca Shoal.
De 5e maart ten 15.00 verliet Hr. Ms. Zeeleeuw het oefengebied, om zich naar Port Everglades te begeven, enige uren later gevolgd door het vlaggeschip en Hr. Ms. Amsterdam. Tezelfdertijd wendde Hr. Ms. Gelderland de steven naar Tampa.

Op de 6e maart liepen de schepen genoemde havens binnen en verbleven daar tot de 10e maart voor een onofficieel bezoek. De 10e maart kozen de schepen van het smaldeel wederom zee. Tot de 13e maart werd geoefend op het terrein nabij Key

West, waarna werd aangevangen met de opmars naar de Antillen. Op deze route laadden de beide jagers in het donker op zee olie, zij het dat de beginfase ditmaal nog in schemerlicht werd uitgevoerd. De 16e maart vlogen de chef van de staf en de oudste onderzeebootbestrijdingsofficier naar Guantanamo en terug voor een inleidende bespreking over het oefenprogramma van 8—16 april, in de nabijheid van Guantanamo te houden. Na aankomst in de Antilliaanse wateren werd op 18 maart Hr. Ms Van Speyk onder de operatieve leiding van de commandant van smaldeel 5 gesteld. Ten 18.00 uur van die dag werd nabij Bonaire ren-dez-vous gemaakt en ging de chef-staf der zeemacht in de Nederlandse Antillen over van Hr. Ms. Van Speyk op Hr. Ms. Karel Doorman.

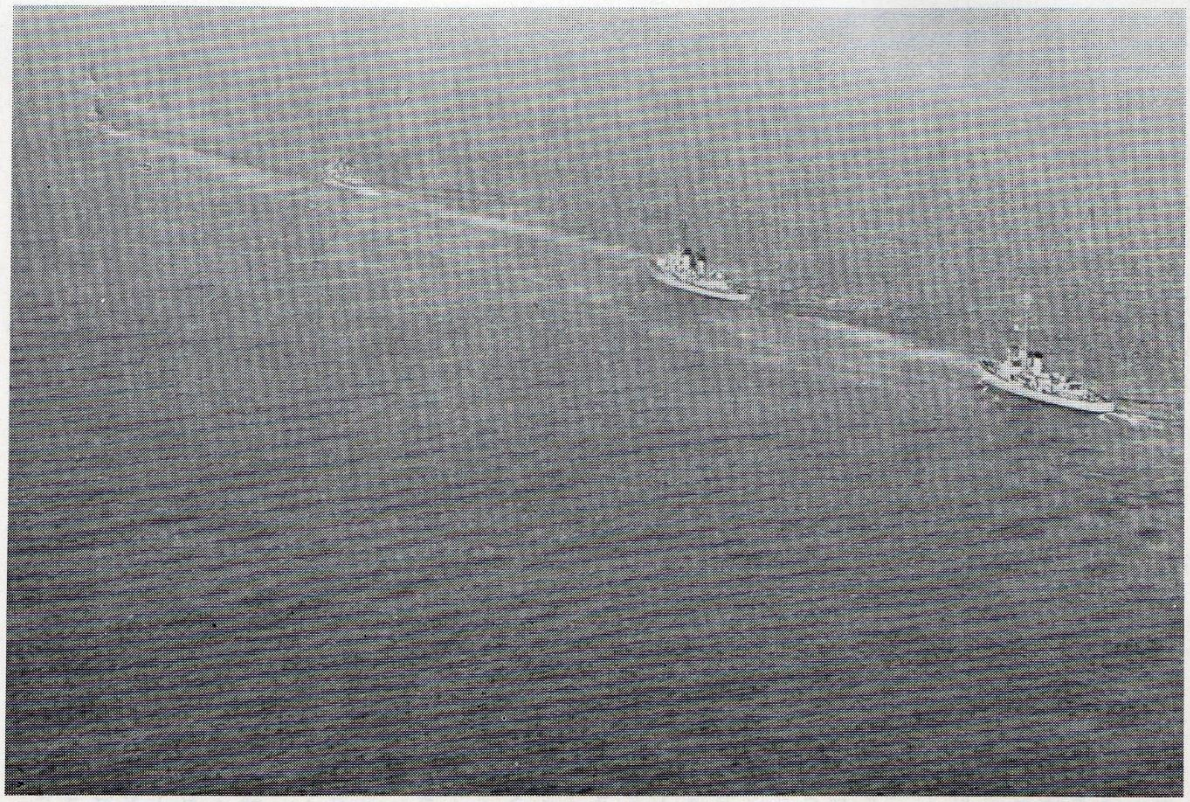

Nederlandse en Amerikaanse jagers bij gezamenlijke oefeningen nabij Guantanamo bay (Cuba)

Nadat de oefeningen voor deze week waren beëindigd, zetten de jagers en Hr. Ms. Van Speyk koers naar Aruba.
Het vlaggeschip vloog op de voormiddag 8 Avengers en 6 Seahawks af, die tezamen met 8 Avengers van squadron I ten 11.35 een „flypast" langs het Waterfort uitvoerden, onmiddellijk volgende op de beantwoording van het saluut aan de Nederlandse vlag en het saluut aan de onderscheidingsvlag van Zijne Excellentie de gouverneur van de Nederlandse Antillen. De Avengers van squadron 2 werden voor het weekeinde op Hato gestationeerd. Na het oplanden der Seahawks, waarbij thans voor de 5e maal een remkabel-unit defect raakte, zette het vlaggeschip koers naar de Caracasbaai, alwaar het ten 13.30 arriveerde en met het achterschip op de boei meerde. Tezelfdertijd kwam Hr. Ms. Zeeleeuw te Willemstad aan, meerde langs de Rima-steiger en debarkeerde in het Wessanengebouw om daarmee de stilligperiode aan te vangen. Beide jagers, vergezeld door Hr. Ms. Van Speyk, arriveerden begin platvoet te Oranjestad op Aruba, waar deze 3 bodems het weekeinde verbleven.

Zaterdag 21 en zondag 22 maart werden doorgebracht in de diverse havens.

Maandag 23 maart stoomden de beide jagers naar Kralendijk, onderweg oefeningen houdende. Het vlaggeschip stoomde deze dag van Caracasbaai naar Oranjestad, waarbij Hr. Ms. Van Speyk, na rendez-vous te hebben gemaakt, tijdens de vliegoefeningen in opmars, als volgjager dienst deed.
Enige statenleden en persvertegenwoordigers alsook enig personeel van de Koninklijke marine uit Willemstad waren aan boord te gast. De laatsten werden door Hr. Ms. Van Speyk bij Oranjestad aan boord genomen en mee teruggevoerd naar Curaçao. Het vlaggeschip kwam op de platvoet ten anker even buiten de oostelijke havenuitgang van Oranjestad.

Dinsdag 24 maart verbleven de schepen in vorengenoemde havens c.q. reden. Ten 16.15 embarkeerde Zijne Excellentie de gouverneur van de Nederlandse Antillen Mr. A. B. Speekenbrink aan boord van het vlaggeschip.
Woensdag 25 maart verlieten de bovenwaterschepen de diverse havens en werd er geoefend. Het vlaggeschip had op deze dag leden van de Koninklijke vereniging „Onze Vloot", afdeling Aruba, alsmede leden van de Algemene Nederlandse vereniging van reserve-officieren aan boord te gast. Gedurende de nacht lag het vlaggeschip in de Bullenbaai gemeerd voor het laden van AVCAT en AVGAS. De beide jagers meerden af in Caracasbaai om olie te laden, terwijl Hr. Ms. Van Speyk te Willemstad binnenliep.
Donderdag 26 maart. In de vroege morgen embarkeerden de minister-president van de Nederlandse Antillen, de commandant der zeemacht in de Nederlandse Antillen en enkele andere hoge autoriteiten aan boord van het vlaggeschip als gast van de smaldeelcommandant. Nadat Hr. Ms. Karel Doorman en de beide jagers voor het bijwonen van de oefeningen van deze dag ook nog leden van de Koninklijke vereniging „Onze Vloot", afdeling Curaçao, hadden geëmbarkeerd, verlieten de schepen de ligplaatsen voor de nacht en hielden zij zuid van Curaçao vlieg- en schietoefeningen, waarbij tot slot nog het op zee overbrengen van personeel werd gedemonstreerd. Van squadron 2 werden 8 Avengers en van squadron 860 5 Seahawks op Hato geland voor het doen van oefeningen en het onderhouden van de vliegvaardigheid der vliegers tijdens de stilligweek. Einde achtermiddag arriveerden de jagers en Hr. Ms. Van Speyk te Willemstad, waar de jagers in de nieuwe haven afmeerden en de stilligperiode aanvingen. Het vlaggeschip meerde langs de oliesteiger in de Caracasbaai en laadde 's nachts stookolie.

Op vrijdag 27 maart begin dagwacht ontmeerde het vlaggeschip en verstoomde naar Willemstad. Einde dagwacht meerde het vlaggeschip af in de nieuwe haven en kon ook voor deze bodem de stilligperiode een aanvang nemen.
Van vrijdag 27 maart tot maandag 6 april lagen de bovenwaterschepen van het smaldeel afgemeerd in de nieuwe haven van Willemstad. Deze periode werd zoveel mogelijk benut voor het geven van onderhoud.
Op de achtermiddag van 30 maart namen 6 Avengers, 3 Seahawks en l helicopter deel aan luchtvaartdemonstraties als onderdeel van een vliegfeest te Hato. De helicopter en de Seahawks trokken in het bijzonder grote belangstelling en leverden dan ook een belangrijke bijdrage aan het welslagen van dit feest.
Maandag 6 april vertrokken de bovenwaterschepen van het smaldeel, vergezeld door Hr. Ms. Van Speyk, uit Willemstad. De commandant der zeemacht in de Nederlandse Antillen commandeur H. A. W. Goossens maakte een gedeelte van de opmars naar

Guantanamo als gast van de smaldeelcommandant aan boord van het vlaggeschip mee.
Hr. Ms. Karel Doorman hield deze dag, na het oplanden der op Hato gedebarkeerde vliegtuigen, vliegoefeningen tussen Curaçao en Aruba, terwijl de jagers en Hr. Ms. Van Speyk in verband oefenende de opmars naar Guantanamo aanvingen. Nadat de schepen op de eerste wacht rendeze-vous hadden gemaakt, werden nog enige scherm manoeuvreeroefeningen gehouden en daarna werd gezamenlijk, met scherm om het vlaggeschip, opgestoomd. Hr. Ms. Zeeleeuw lag die dag nog te Willemstad.

Dinsdag 7 april vertrok Hr. Ms. Zeeleeuw naar Guantanamo. De bovenwaterschepen van het smaldeel en Hr. Ms. Van Speyk hielden op de voormiddag en de achtermiddag nog diverse manoeuvreer- en zigzagoefeningen, tot slot waarvan Hr. Ms. Van Speyk langszij het vlaggeschip kwam voor het afgeven van het voor de oefeningen gedetacheerde personeel, gevolgd door het overgaan van commandeur Goossens op die bodem. Hiermede was een einde gekomen aan de gezamenlijke oefeningen met Hr. Ms. Van Speyk en vertrok deze bodem, na ten 17.00 uur weder onder de operatieve leiding van de commandant der zeemacht in de Nederlandse Antillen te zijn gekomen, naar San Juan.

Woensdag 8 en donderdag 9 april oefenden de schepen in het oefengebied nabij Guantanamo. Na afloop stoomde Hr. Ms. Zeeleeuw naar Guantanamo en kreeg aldaar ligplaats. De overige schepen kwamen ter rede ten anker, waar het vlaggeschip het weekeind zou verblijven. De jagers stoomden op de achtermiddag van de 10e april naar binnen.

Zaterdag 11 en zondag 12 april verbleef het smaldeel te Guantanamo. Op de 13e april verlieten de schepen wederom Guantanamo, voor het houden van oefeningen in de nabijheid in samenwerking met eenheden van de Amerikaanse marine.
Op woensdag 15 april ondergingen beide jagers een „operationeel teadiness inpsection", welke tevens als varende inspectie gold. Hiertoe voer de commandant van het smaldeel zijn vlag aan boord van Hr. Ms. Gelderland, terwijl zijn chef-staf aan boord van Hr. Ms. Amsterdam de operational readiness inspection bijwoonde. Alle overige stafofficieren werden over beide jagers verdeeld. De operational readiness inspection behelsde radarmistnavigatie, kustnavigatie in nauwe vaarwaters, gevechtsinformatie, verbindingen, artillerie met zowel zee- als luchtdoelschieten, machinekamer en A.B.C.D.-acties

Op donderdag 16 april werd Hr. Ms. Karel Doorman aan een operational readiness inspection onderworpen, op gelijke wijze als de jagers een dag tevoren, met uitzondering van de schietoefening en onder toevoeging van een inspectie over het vliegbedrijf. Op zaterdag 18 april werd Hr. Ms. Zeeleeuw na de gehouden lanceer-oefening zelfstandig langs de grootcirkelroute naar de Fastnet gedirigeerd. Daar die route dicht langs Bermuda loopt, kon het schip zich weer verenigen met de beide jagers en later ook met het vlaggeschip, nadat die schepen te Bermuda olie hadden geladen. Overigens vervolgden de bovenwaterschepen gezamenlijk de opmars naar Bermuda, alwaar zij op de dagwacht van de 20e april aankwamen.
De jagers kregen onmiddellijk ligplaats in het South basin; het vlaggeschip werd daar eerst later met sleepboothulp langszij gebracht. De beide jagers vertrokken diezelfde dag weer naar zee om Hr. Ms. Zeeleeuw in de nacht van dinsdag op woensdag op te lopen en dan gedrieën, al oefenend, de grootcirkel te vervolgen.

Het vlaggeschip bleef deze dag te Bermuda, terwijl Hr. Ms. Zeeleeuw de opmars, deels snuiverend, vervolgde.
Op dinsdag 21 april veroorzaakte een stijve oplandige bries, dat het oorspronkelijk vastgestelde tijdstip van vertrek van het vlaggeschip om 06.00 uur tot nader order en zoals zou blijken tot 14.00 uur, moest worden uitgesteld.
Op de eerste wacht van die dag werd de grootcirkelroute, naar aanleiding van de ontvangen ijswaarschuwing, die „growlers" op ± 60 zm van de voorziene route meldde, zuidwaarts verlegd om aan te sluiten op de grootcirkeltrek „Bravo", welke van 40°33'N-47°00'W naar de Fastnet leidt. Hierdoor werd de afstand tot het gerapporteerde ijs-gevaar met ruim 100 zeemijlen vergroot.

Op vrijdag 24 april zou het vlaggeschip de overige schepen oplopen. De machinekamerproeven waren inmiddels afgelopen en op de voormiddag werd door over en weer peilen een aanwijzing over de onderlinge positie verkregen. Deze liet niets te wensen over, want na enige bestekloze dagen liep het vlaggeschip de overige schepen recht achterop. Ten 14.30 werd rendez-vous gemaakt en werd meteen gepoogd olie aan Hr. Ms. Gelderland volgens de langszijmethode af te geven. De achter inkomende deining maakte echter olieafgifte op de voorliggende koers niet wel mogelijk en waar het vooralsnog gewenst was in de opmarsrichting te volharden, werd besloten de volgende ochtend beide jagers volgens de achteruitmethode brandstof af te geven. Een poging om post aan Hr. Ms. Zeeleeuw af te geven mislukte eveneens wegens het gieren van deze bodem. Gedurende de rest van de dag en de daarop volgende nacht werd in formatie opgestoomd. Op zaterdag 25 april ten 07.30 begon het vlaggeschip met het laten stromen van de olielaadslang, waarna achtereenvolgens gedurende de gehele voormiddag en het grootste deel van de achtermiddag achtereenvolgens Hr. Ms. Gelderland (162 kgton) en Hr. Ms. Amsterdam (172 kgton) brandstof overnamen. Na afloop werd wederom kiellinie geformeerd en de opmars gedurende de verdere dag en nacht alsmede op zondag 26 april voortgezet.

De deining, welke ook zondag nog doorstond, maakte het niet doenlijk de vlootgeestelijken per helicopter over te brengen naar de beide jagers voor het houden van kerkdiensten aan boord van die beide bodems. Wel kon die dag Hr. Ms. Zeeleeuw langszij het vlaggeschip komen om post over te nemen. Op donderdag 30 april liepen de bovenwaterschepen tezamen en Hr. Ms. Zeeleeuw alleen, de Ierse kust bij de Fastnet aan. Deze dag, de verjaardag van H.M. Koningin Juliana, werd op traditionele wijze gevierd.
Vrijdag l mei stonden de bovenwaterschepen van smaldeel 5 ten 06.00 in de aanvangsposities voor phase I van de gezamenlijke oefening „Ruiten Aas", waaraan ook smaldeel l deelnam. Na afloop van deze oefening maakten de smaldelen rendez-vous, waarbij Hr. Ms. De Ruyter een saluut afgaf aan de commandovlag van de commandant van smaldeel 5, welk saluut door Hr. Ms. Karel Doorman beantwoord werd. Hierbij voeren beide smaldelen in kiellinie.

Op de morgen van de 2e mei embarkeerden aan boord van het vlaggeschip enige vertegenwoordigers van publiciteitsorganen, die uit Nederland per Neptune waren overgevlogen, om een indruk te krijgen van de te houden gezamenlijke oefeningen. Op maandag 4 mei na afloop van de oefeningen verbrak smaldeel l het verband. Hr. Ms. Utrecht en Hr. Ms. Amsterdam werden naar Den Helder en Hr. Ms. Zeeleeuw naar Rotterdam gedirigeerd. Het vlaggeschip vloog ter hoogte van het vliegkamp

Valkenburg beide boordsquadrons af en was daarna beschikbaar voor deklandings-oefeningen van de reservesquadrons. Na afloop hiervan ging het ten anker nabij Hoek van Holland, om de volgende morgen bij gunstig tij de Nieuwe Waterweg binnen te lopen……

Reden en havens

Gebleken is, dat de Britse admiraliteitskaarten van Florida een onvolledig beeld geven en verouderd zijn. Het aantal dieptecijfers is schaars vergeleken bij de lodingen, die op de Amerikaanse kaarten staan aangegeven. Bovendien zijn de Amerikaanse kaarten van verschillende havens op belangrijk grotere schaal uitgevoerd. PONTA DELGADA. De lage lichtopstand van de merklijn voor het aanlopen van de haven is overdag moeilijk te verkennen. De aanloopkoers loopt echter ruim vrij van obstakels en het hoofd van de pier is op 200 meter te ronden. Er zijn geen sleepboten. De oliesteiger is, gerekend van het einde van de pier, de op een na laatste van de vijf steigers. De pier heeft een goed onderhouden en schone kade. Een loopplank werd geleverd.

INGANG ST. JOHNS RIVER (FLORIDA). De volgende afwijkingen werden geconstateerd tijdens het binnenlopen van de St. Johns River naar Mayport Turning Basin:

1. Danger area (unexploded depthcharges), begrensd door lijnen die de volgende punten verbinden.
Van lichtboei no. 6 naar 30-26N 81-20W, naar 30-26N 81-17W, naar 30-22N 81-17W, naar 30-22N 81-21W, naar lichtboei no. 7 (op de plaats van het lichtbaken no. 7).
2. Het gevaarlijke wrak in ongeveer 30-26. 8N 81-19.1W is op de Amerikaanse kaarten aangeduid als - „reported 58 ft".
3. Baken no. 7 in ongeveer 30-24N 81-22W (no. 2864 list of lights no. 9) is verdwenen en vervangen door een zwarte lichtboei met karakter Fl. G. Dit is volgens informatie =t \y_2 jaar geleden gebeurd.
4. In het aanloopkanaal naar Mayport Turning Basin werden de volgende, niet op de Britse kaarten vermelde, boeien aangetroffen:
a. rode spitse ton no. 2 in ongeveer 30-23.9N 81-23.9W.
b. zwarte stompe ton no. IA in ongeveer 30-23.8N 81-23.9W.
c. zwarte stompe ton no. 3 in ongeveer 30-23.7N 81-24.2W.
d. zwarte lichtboei no. l in ongeveer 30-23.9N 81-23.8W, vertonende karakter Fl. ev. 4 sec.
5. Het lichtbaken in ongeveer 30-23.6N 81-25.OW vertoont een afwijkend karakter nl. Fl. W & G ev. 2 sec.

KEY WEST. In het hoofdkwartier naar de basis is het East Triangle Beacon vervangen door een lichtboei. Bij het meren aan de steiger L, Seaplane Base Annex, benoorden het onderzeeboot-bassin, werd
een neerstroom tussen de hoofden van de pieren ondervonden. TAMPA. De Sunshine Skyway Bridge over Tampa Bay, welke op de kaart staat aangegeven als „in aanbouw", is sedert september 1954 in gebruik. De lichtenlijn door Mullet Cay Channel (081°r.w.) is bij binnenkomst overdag niet te zien en heeft geen praktische waarde meer. Men houde aan tussen de twee laatste peilers van de oprit aan de

zuidzijde, onmiddellijk rechts van de brugconstructie. In het verlengde van „Cut A" is onder de oostelijke wal van de baai een geleidelijn aangebracht van dezelfde opzet en constructie als de overige geleidelijnen.

Aan het noordelijke einde van „Cut F" is een middenton gelegd, welke zowel binnenkomend als uitgaand aan stuurboord wordt gehouden.
Het korte overgangskanaal tussen „Cut A" en „Cut C" in Hillsborough Bay bestaat als zodanig niet meer. De binnenbocht is uitgewerkt, terwijl het vaarwater langs de vaste bakens is uitgebaggerd. Men passeert dit deel van het vaarwater door met weinig roer een ruime bocht te beschrijven. Het is af te raden, in dit deel van het vaarwater tegenliggers te passeren; men wachte voor de bocht, totdat de tegenligger deze is gepasseerd.
Hr. Ms. Gelderland meerde af in het City Doek, waar een goede kade is, die dicht bij het centrum van de stad ligt. Beloodsing van en naar de ingang van Tampa Bay was gratis.

PORT EVERGLADES. Geconstateerde afwijkingen zijn:
1. Uiterton vertoont het karakter Fl. ev. 5 sec. in plaats van Fl. ev. 10 sec.
2. Het noordelijke gedeelte van pier no. 4, in de kaart gestippeld aangegeven, is omstreeks eind 1958 gereed gekomen en in gebruik genomen. Diepte langszij 30 ft.

NEDERLANDSE ANTILLEN. Hr. Ms. Karel Doorman is Oranjestad niet binnengelopen wegens de scherpe knik in het vaarwater naar de zuidoostelijke uitgang. Bij het uitvaren zou van de flink doorstaande passaat af gedraaid moeten worden, waarbij verlijeren op het rif aan stuurboordszijde mede door de merkbaar aanwezige drift-stroom niet denkbeeldig is.
Het binnenlopen door Hr. Ms. Karel Doorman van het Schottegat te Willemstad leverde geen moeilijkheden op. Het tijdstip van binnenlopen (tussen 5 en 6 uur 's morgens) was gekozen met het oog op de alsdan geringe wind. De driftstroom was zwak (onder l zeemijl per uur).

GUANTANAMO. Voor de oefenperioden waren op advies van de commander fleet training group een viertal Amerikaanse kaarten (no's 2610, 2611, 1857 en 5754) aangevraagd. Ook hier bleek, dat de Britse kaarten van Guantanamo baai onvoldoende details gaven. Zo was bijvoorbeeld de Amerikaanse anchorage chart 5754 onotbeerlijk.

BERMUDA. Tegen de verwachtingen in koos de loods, ook voor het grootste schip, South Channel. Dit is korter en wordt, volgens de loods immer gebruikt voor schepen tot een diepgang van 27 voet. Nadat het vliegkampschip eerst in Grassy Bay ten anker was gegaan, bleek het, daar de Britse olielichter lek was en de eventueel ter beschikking te stellen U.S. navy lichter slechts een capaciteit had van 400 ton, noodzakelijk om in Ireland Island South Basin binnen te lopen en af te meren.

Deze manoeuvre, met behulp van 2 sleepboten, is onder gunstige weersomstandigheden zeer wel uitvoerbaar. Het kleine bassin moest echter over de achtersteven verlaten worden, waarbij eventueel ongunstige windomstandigheden nog sterker spreken. Een vast vertrek-tijdstip is derhalve onmogelijk vast te stellen. Zo bleek ook thans, waar een stijve oplandige bries het vertrek 8 uren deed uitstellen. Het olieladen in South Basin Ireland Tsland valt daarom voor grote schepen af te raden, waarbij tevens aangeraden wordt, in verband met de betrekkelijk gebrekkige lichterfaciliteiten voor olieladen te Bermuda, wanneer het grote schepen betreft, ruime tijd uit te trekken in een reisplan.

Formaliteiten en ontspanning

PONTA DELGADA. 's Morgens 19 januari liepen Hr. Ms. Gelderland en Amsterdam de haven van Ponta Delgada binnen om stookolie te laden. De beide jagers vlagden ter gelegenheid van de verjaardag van H.K.H. Prinses Margriet van top. Ook de Portugese overheid deed van top vlaggen, waarvoor de Nederlandse consul de heer R. Arruda namens de oudste jagercommandant bedankte. De consul bracht een bezoek aan de kapitein ter zee P. J. S. de Jong en gebruikte met hem de lunch.
De commodore Louis Celestine da Silva, maritiem commandant Azoren, en generaal Dario Melo d'Oliviera, militair commandant Azoren, deden beide schepen door officieren van piket verwelkomen. De Nederlandse officier van piket tekende namens de jagercommandanten het bezoekregister van de militair commandant. Verdere bezoeken werden in overleg met de Portugese autoriteiten niet afgelegd,
in verband met de korte duur van het verblijf. Op de platvoetwacht vertrokken de schepen weer naar zee.

MAYPORT (Florida). In verband met de zeer dichte mist moest op vrijdag 30 januari nabij de uiterton van de St. lohns River worden geankerd. Met een sleepboot van de U.S. navy kwamen de Nederlandse vice-consul de heer E. C. van de Oudermeulen en de commandant van het U.S. naval auxilary air station Mayport, captain F. W. Brown USN., aan boord om hun opwachting te maken. De vice-consul gebruikte daarna de lunch bij de smaldeelcommandant. In de middag kwamen per sleepboot van de U.S. navy vertegenwoordigers van pers, radio en televisie aan boord voor een persconferentie met de smaldeelcommandant. De public relations officer van Jackson-ville en de local directer van de Unted Services Organisation (U.S.O.) waren met dezelfde sleepboot meegekomen ter bespreking van verschillende aangelegenheden.
Op zaterdag 31 januari werd nog steeds bij dichte mist de St. lohns River opgevaren. Bij afwezigheid van een saluutbatterij werden geen nationale saluten gewisseld. Direct na het afmeren op de middag maakte captain G. R. Luker U.S.N., chef-staf van de commander fleet air lacksonville (rear-admiral W. G. Switzer USN), zijn opwachting en verwelkomde de smaldeelcommandant namens de schout-bij-nacht, 's Avonds waren de smaldeelcommandanten, de commandanten en 35 officieren te gast bij een officiële ontvangst, die door rear-admiral Switzer werd gegeven in de officiersclub van het naval air station lacksonville.
Kort voor deze ontvangst maakte de smaldeelcommandant zijn opwachting bij de schout-bij-nacht te zijne huize.
Na de cocktailparty was de smaldeelcommandant de gast van rear-admiral en mevrouw Switzer op een diner, waaraan nog een zestal civiele autoriteiten uit Jacksonville met hun echtgenoten deelnamen. Op zondag l februari recipieerden de

commandanten en officieren van het smaldeel aan boord van het vlaggeschip. Niettegentsaande het gure en koude weer en in aanmerking genomen de grote afstand van lacksonville naar de ligplaats te Mayport (25 a 35 mijl), gaf een zeer groot aantal gasten acte de présence.

Op maandag 2 februari liep het vliegkampschip U.S.S. F. D. Roosevelt te Mayport binnen. Vóór binnenkomst van het Amerikaanse vliegkampschip werden inlichtingen ingewonnen over de mogelijkheid van het wisselen van de tevoren achterwege gebleven saluten. De commander fleet air Jacksonville liet echter weten, dat geen saluten zouden worden gewisseld. Bij binnenkomst van de U.S.S. F. D. Roosevelt gaven de Nederlandse schepen de voorgeschreven eerbewijzen. Het bleek echter, dat de divisiecommandant niet persoonlijk geëmbarkeerd was. Zijn chef-staf de captain E. R. Eastwold USN. maakte zijn opwachting bij de smaldeelcommandant, terwijl de commandanten van het Amerikaanse en het Nederlandse vliegkampschip de gebruikelijke bezoeken wisselden.
De smaldeelcommandant en de overige commandanten zaten in de middag aan bij een lunch, gegeven door het naval affairs committee van de chamber of commerce van Jacksonville. De burgemeester van deze stad Mayor Haydon Burns voerde het woord, waarna de smaldeelcommandant het gemeentebestuur het wapenschild van het vlaggeschip aanbood.
Andere officieren zaten aan bij lunches, gegeven door de Rotary club, de Kiwami club en Sertoma club.
Op de dagwacht van 3 februari vertrok het smaldeel weer naar zee.
Op de achtermiddag van vrijdag 13 februari liep het smaldeel met uitzondering van Hr. Ms. Zeeleeuw wederom het basin van Mayport binnen. De schepen werden op fleurige wijze ontvangen door de op de wal opgestelde Fletcher high school band, die het Nederlandse volkslied ten gehore bracht en marsmuziek speelde. Tevens werd het kadebeeld verfraaid door een badnymfenparade. De schone dochters, waaronder enkele plaatselijke schoonheidskoninginnen, waren gezeten op de motorkap van diverse kleurige personenauto's. Tijdens het meren sprak de Nederlandse vice-consul vanaf een verhoogd platform, dat geheel omgeven was door een 3 a 4 meter hoge band in rood-wit-blauw, een welkomstwoord in het Nederlands. 's Avonds woonde de smaldeelcommandant met enige commandanten en officieren in de Garden Club het jaarlijks banket bij van de U.S.O. afdeling Jacksonville.
Eregast was commissioner Norman S. Marshall, de commandant van het Leger des Heils in de U.S.A., die tevens vice-president is van de gehele U.S.O. in Amerika. Het banket, waarbij de burgemeester en rear-admiral Switzer aanwezig waren, kenmerkte zich door vele toespraken, veel ijswater en koffie.
Op zaterdagavond 14 februari woonden de commandanten een officiële inspectie bij van de „naval air reserve squadrons attached to the naval air reserve training unit" te Jacksonville. Dit waren 12 squadrons, volledig met vliegend en grondpersoneel. De inspectie werd

gehouden door de chief of naval air reserve training in the U.S.A. rear-admiral Allen Smith Jr. Deze memoreerde in zijn toespraak o.a., dat hij het genoegen had het bevel te voeren alleen al over 8800 officieren, die gedurende hun weekeinden oefenden als lid van de naval air reserve.
Na afloop van de inspectie volgde een cocktailparty in de officiers-club.

Op zondag 15 februari gaf de smaldeelcommandant een lunch aan boord van het vlaggeschip, waaraan rear-admiral Switzer en captain Brown, commandant van het naval auxiliary air station My-port, met echtgenoten te gast waren.
Op maandag 16 februari waren de smaldeelcommandanten en enige officieren te gast op een lunch, gegeven door de Rotary club. Voorts ontving de smaldeelcommandant aan boord de vice-president van de U.S.O. met gevolg.
Op dinsdag 17 februari bracht de marine-attaché te Washington schout-bij-nacht A. H. J. van der Schatte Olivier een bezoek aan de smaldeelcommandant.
Op woensdagmiddag 18 februari gaf de commandant van het naval auxiliary air station Mayport een grote „beer and hotdogs"-party voor alle hens. 's Avonds waren alle commandanten de gast van mayor Haydon Burns voor cocktails en diner.
Op donderdag 19 februari gaf de smaldeelcommandant een lunch, waarbij aanzaten de director van het public relations department van Jacksonville, Mr. Nathan Mallison en de local director van de U.S.O., brigadier Emil Miller.
Deze beide heren waren hoofdzakelijk verantwoordelijk voor het uitmuntende recreatieprogramma voor de bemanning van het smaldeel.
's Avonds ontving de commandant van het naval auxiliary air station Mayport, captain Brown, te zijnen huize de smaldeelcommandant en enige commandanten voor een informele cocktail en buffet-supper. Op vrijdag 20 februari kreeg de smaldeelcommandant bezoek van vice-admiral Cooper USN, commandant van de „antisubmarine de-fense force U.S. Atlantic fleet, en zijn persoonlijke staf, die per vliegtuig uit Norfolk kwamen. Na de lunch a/b Hr. Ms. Karel Doorman werd eerst Hr. Ms. Amsterdam en vervolgens het vlaggeschip bezichtigd.

Op zaterdag 21 februari maakte de Nederlandse vice-consul de heer van der Oudermeulen, namens burgemeester en ingezetenen van de stad Holland, Michigan, een „Proclamation of Welcome" bekend aan een deputatie van het smal deel aan boord van het vlaggeschip. Tevens ontving de smaldeelcommandant van de stad Holland, Michigan, een paar model klompen (made in U.S.A.) met inscriptie. Na afloop van deze gebeurtenissen waren de Nederlandse vice-consul en echtgenote te gast voor de lunch bij de smaldeelcommandant. Op zondag 22 februari eerste wacht vertrokken de beide jagers naar zee. Ter gelegenheid van de herdenking van „George Washington's Birthday" op 23 februari werd door het vlaggeschip van vlaggeparade tot vertrek naar zee van top gevlagd en gepavoiseerd. Tijdens het verblijf te Mayport werd een zeer uitgebreid ontspanningsprogramma georganiseerd door de U.S. Navy, de U.S.O. en het „department of public recreation" van de stad Jacksonville. Daarnaast werd nog gevoetbald en gezwommen (waterpolo); onder meer werd een voetbaldemonstratiewedstrijd gespeeld op het naval air station Mayport.
Bijzonder vermeldenswaard was de actie der gezamenlijke Protestantse gemeenten te Jacksonville, waardoor op 14/15 en 21/22 februari totaal plus minus 225 man het weekeinde in Amerikaanse familiekring konden doorbrengen.

KEY WEST. Op de voormiddag van 14 februari meerde Hr. Ms. Zeeleeuw af op de naval base te Key West. Het schip werd verwelkomd door de commandant van het 12de squadron onderzeeboten, captain Harlfinger USN.
Op 16 februari maakte de commandant van Hr. Ms. Zeeleeuw zijn opwachting bij de commandant van de Key West force, rear-admiral Mc. Corkle USN, die daarop een tegenbezoek bracht aan Hr. Ms. Zeeleeuw. Commandant en vier officieren zaten aan bij een lunch, aangeboden door rear-admiral Mc. Corkle in „The Small White House".

Daar de commandant van Hr. Ms. Zeeleeuw verhinderd was door een bespreking bij de smaldeelcommandant in Mayport, gebruikte op 17 februari de oudste officier de lunch bij de commandant van het 12de squadron onderzeeboten, captain Harlfinger, aan boord van U.S.S. Bushnell.
Op 19 februari zaten de commandant en oudste officier aan bij een lunch, gegeven aan boord van het „hostship", U.S.S. Corporal. In de avond van 21 februari waren commandant en officieren aanwezig bij een cocktailparty in de officiersclub te Fort Taylor, welke door de commandanten van het 4de en het 12de squadron onderzeeboten werd aangeboden aan rear-admiral Warden USN, rear-admiral Mc. Corkle USN, en rear-admiral Taylor RN (de Britse flagofficer submarines).
Op de achtermiddag van 24 februari arriveerden de beide jagers te Key West, teneinde de komende oefeningen te bespreken met de commandanten der deelnemende eenheden, officieren van de naval base en de submarine refitting and training group.
Commandanten en officieren waren 's avonds aanwezig op een cocktailparty op de naval base. Officieren wisselden longroombezoeken uit met de opleidingsjager voor onderzeebootbestrijding U.S.S. Wren. De U.S. navy zorgde ook voor goede ontspanning voor het personeel van Hr. Ms. Zeeleeuw gedurende haar verblijf te Key West, onder meer door een bustocht naar Miami.

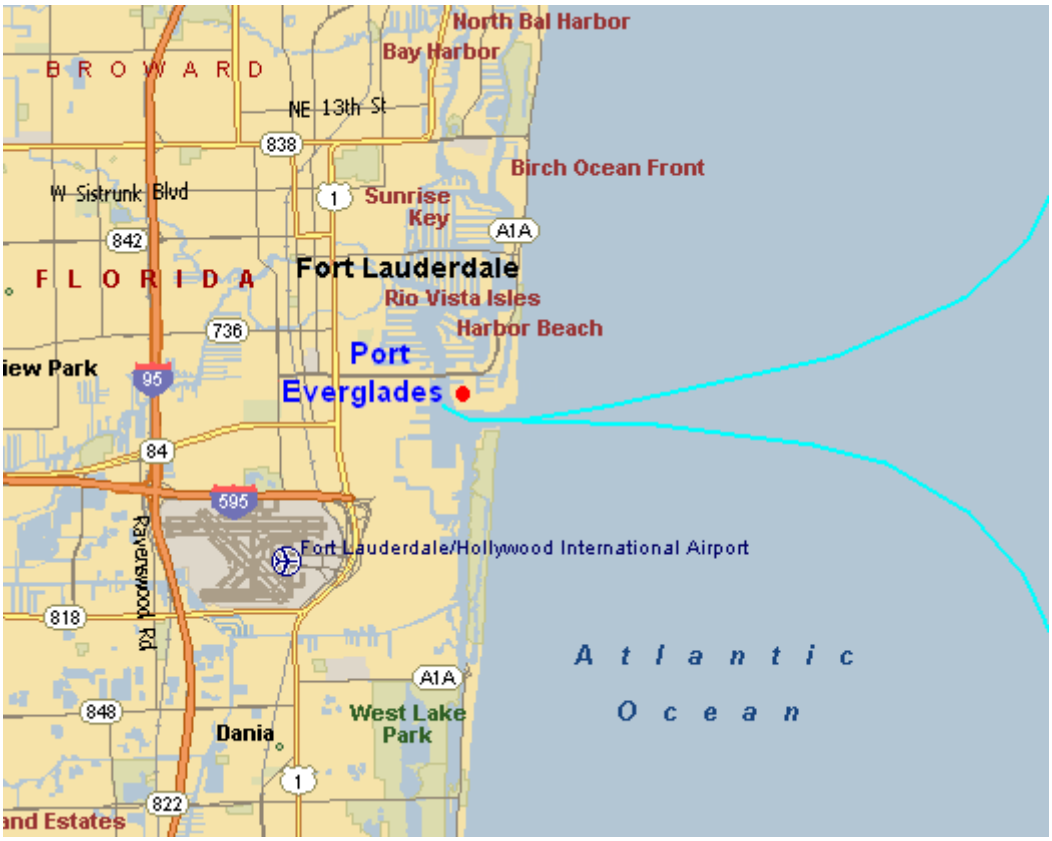

PORT EVERGLADES. Op de voormiddag van de 6e maart liep het smaldeel — met uitzondering van Hr. Ms. Gelderland — Port Everglades binnen en meerde af voor een vierdaags bezoek. Namens de commandant 6th naval district werd het smaldeel welkom geheten door commander F. L. Rickard USN. Ook de Nederlandse consul de heer R. F. Shanahan, de burgemeester van Fort Lauderdale de heer John Russell en de burgemeester van Hollywood de heer Edmond Mc. Morrough brachten na aankomst een welkomstbezoek aan de smaldeelcommandant. De tegenbezoeken werden als gedaan beschouwd, 's Avonds hielden de smaldeelcommandant en de officieren een ontvangst voor vooraanstaande civiele en maritieme persoonlijkheden en hunne dames uit Fort Lauderdale en omgeving. Gedurende deze ontvangst verleende mayor Russell het ereburgerschap van Fort Lauderdale aan de smaldeelcommandant en bood ten teken hiervan de sleutel van de stad aan. De smaldeelcommandant bood hierop mayor Russell de scheepsemblemen van de bezoekende schepen aan.
In de avond van 7 maart waren de smaldeelcommandant en 75 officieren aanwezig bij een cocktailparty, gevolgd door een barbecue-dinner, beide aangeboden door de City of Lauderdale, die op 8 maart ook een dansavond gaf voor 200 korporaals en manschappen. Gedurende de 7e en de 8ste maart was de smaldeelcommandant bij enkele actualiteiten de persoonlijke gast van de burgemeester van Hollywood de heer E. L. Mc. Morrough.
De 9e maart werd de smaldeelcommandant een proclamatie toegezonden, waarin hij werd aangesteld tot ereburgemeester van de City of Hollywood, Florida. De smaldeelcommandant bedankte daarvoor, zowel mondeling als schriftelijk. TAMPA. Hr. Ms. Gelderland liep op 6 maart op de voormiddag Tampa binnen. Direct na meren kwam de vice-consul de heer T. van Eyck ter begroeting aan boord. Hierna legde de commandant bezoeken af bij de commandant van de Mac Dill air force

base, colonel P. W. Tibbets USAF, en de burgemeester van Tampa City de heer N. C. Nuccio.
's Avonds ontvingen commandant en officieren autoriteiten en genodigden aan boord, waaronder de commandant van de Mac Dill air force base en de burgemeester van Tampa City (hun tegenbezoeken werden hiermede als afgelegd beschouwd).
Na de ontvangst aan boord waren officieren van Hr. Ms. Gelderland de gasten van het gemeentebestuur aan een diner in het Columbia restaurant. Op 7 maart waren de officieren aanwezig bij cocktails ten huize van de executieve director of the Panamerican commission, de heer E. Muilen.
Zondagavond 8 maart zaten commandant en officieren aan bij een diner, aangeboden door commandant en officieren van Mac Dill air force base. Op maandagavond 9 maart dineerde de commandant ten huize van de heer en mevrouw van Eyck. Met een Amerikaanse mijnenveger, welke 7 maart in dienst werd gesteld, wisselden officieren longroombezoeken.
De burgemeester van Tampa City bood de commandant de sleutel van de stad aan. De commandant schonk de burgemeester een wapenschild van Hr. Ms. Gelderland. De opvarenden waren te gast op dansfeesten, maakten een excursie naar de Cypress Gardens bij Winter Haven, terwijl vrijkaarten beschikbaar waren voor theaters en sportwedstrijden. Het weekeinde te Fort Lauderdale werd voor de bemanning bijzonder aangenaam, hoewel de zon behalve de laatste dag ontbrak. Zeer vele Amerikanen zowel te Tampa als te Fort Lauderdale ontvingen opvarenden thuis of namen hen mee voor een rondrit. WILLEMSTAD. Na vanaf 18 maart in Antilliaanse wateren geoefend te hebben arriveerde Hr. Ms. Karel Doorman op 20 maart voor Willemstad, waar een saluut van 21 schoten aan de Nederlandse vlag werd gegeven. Het saluut werd correct door de saluutbatterij aan de wal beantwoord. Vervolgens salueerde het vlaggeschip de vlag van Zijne Excellentie de gouverneur met 15 schoten. Direct na de saluten vond een „fly past" plaats, waaraan de beide boordsquadrons en vliegtuigen van squadron I deelnamen. Hr. Ms. Karel Doorman meerde op de boei in de Caracasbaai. Direct na het afmeren maakte de officier van piket van de commandant der zeemacht in de Nederlandse Antillen, tevens liaisonofficier, zijn opwachting bij de smaldeelcommandant. Vervolgens hield de smaldeelcommandant een korte persconferentie. De commandant der zeemacht in de Nederlandse Antillen commandeur H. A. W. Goossens legde een bezoek af bij de smaldeelcommandant. Beide vlagofficieren maakten hun opwachting bij Zijne Excellentie de gouverneur Mr. A. B. Speekenbrink, waarna zij een bezoek aflegden bij de minister-president der Nederlandse Antillen de heer E. Jonckheer.
Na terugkomst van de smaldeelcommandant aan boord maakten achtereenvolgens de commandant der mariniers in de Nederlandse Antillen de kolonel der mariniers L. J. Pronk, de commandant squadron I de luitenant ter zee vlieger der eerste klasse Mr. J. L. van dé Graaff en de commandant der marinierskazerne te Suffisant de majoor der mariniers H. C. Maan hun opwachting.
Op zaterdag 21 maart brachten achtereenvolgens de minister-president der Nederlandse Antillen en de gouverneur een tegenbezoek aan de smaldeelcommandant.

In overeenstemming met de lokale bepalingen werd bij vertrek van Zijne Excellentie de gouverneur geen saluut afgegeven. Overigens werden bij vertrek en aankomst de voorgeschreven eerbewijzen gebracht.

's Avonds ontvingen de smaldeelcommandant en officieren een 250-tal gasten van het eiland Curacao.

ORANJESTAD. Op de platvoetwacht van 20 maart meerden de beide jagers vergezeld van Hr. Ms. Van Speyk te Oranjestad, Aruba.
Bij binnenkomst van de schepen stond een erewacht op de kade aangetreden.

Na aankomst maakte de commandant van de mannierskazerne te Savaneta zijn opwachting bij de commandanten van Hr. Ms. Gelderland en Hr. Ms. Amsterdam. De commandanten van de jagers brachten een bezoek aan de gezaghebber van het eilandgebied Aruba, welk bezoek nog diezelfde dag werd beantwoord.
De commandanten van de drie schepen waren dezelfde avond te gast aan een souper ten huize van de commandant van de marinierskazerne te Savaneta.
Op zaterdag 21 maart waren commandanten en officieren van de drie schepen uitgenodigd voor een lunch in de longroom van de marinierskazerne te Savaneta. 23 maart 's morgens vertrokken de schepen naar zee. Op de platvoetwacht van dezelfde dag kwam Hr. Ms. Karel Doorman voor Oranjestad ten anker. De commandant van de marinierskazerne te Savaneta de majoor der mariniers G. P. Giesberts maakte zijn opwachting bij de smaldeelcommandant; het tegenbezoek werd als afgelegd beschouwd.
's Avonds werd aan boord van het vlaggeschip een ontvangst gehouden, waar een 150-tal autoriteiten en notabelen van Aruba de gasten waren van smaldeelcommandant en officieren.
De Arubaanse samenleving had voor de opvarenden een uitgebreid programma samengesteld, namelijk:
21 maart. Fototrip over het eiland voor 50 foto-amateurs, aangeboden door de International seamen's club. Rondrit over het eiland voor ± 50 schepelingen met rustplaats in de club van de Eagle colony, alwaar verversingen met kleine hapjes werden aangeboden door de Arend petroleum maatschappij.
22 maart rondrit met particuliere auto's. Picnic aangeboden door Lago oil and transport company.
24 maart fototrip als op 21 maart. Rondrit over het eiland voor het detachement mariniers van Hr. Ms. Karel Doorman. Op de achtermiddag van de 24ste maart embarkeerde Zijne Excellentie de gouverneur der Nederlandse Antillen aan boord van het vlaggeschip om enkele dagen de oefeningen mede te maken. Het vlaggeschip bracht de voorgeschreven eerbewijzen.

KRALENDUK (BONAIRE). Hr. Ms. Gelderland en Amsterdam kwamen op de 23e maart ter rede Kralendijk ten anker. Onmiddellijk na aankomst werd de gezaghebber van het eilandgebied Bonaire met zijn echtgenote ontvangen door de commandant van Hr. Ms. Gelderland. Hierop boden de officieren van de beide jagers aan boord van dit schip enige genodigden van het eiland een cocktail aan. 's Avonds waren de officieren gast van de gezaghebber te zijnen huize. Op dinsdag 24 maart waren de officieren van beide jagers 's avonds gast op een barbecue, aangeboden door het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire, op een plantage bij Kralendijk.

CURACAO-WILLEMSTAD. Op de platvoetwacht van 26 maart verliet Zijne Excellentie de gouverneur het vlaggeschip per helicopter, waarbij de voorgeschreven eerbewijzen en een saluut van 15 schoten werden gebracht. Bij het passeren van het paleis van Zijne Excellentie de gouverneur op de dagwacht van 27 maart werden de voorgeschreven eerbewijzen gebracht. Op 31 maart zaten de smaldeelcommandant en de commandanten aan bij een officiële lunch ten gouvernementshuize, aangeboden door de regering der Nederlandse Antillen.
Op l april waren de smaldeelcommandant en officieren gasten bij een ontvangst, gegeven door de commandant der zeemacht in de Nederlandse Antillen de commandeur H. A. W. Goossens te zijnen huize.
Op 2 april boden Zijne Excellentie de gouverneur en de regering der Nederlandse Antillen een grote officiële ontvangst aan in Piscaderabaai, waarbij smaldeelcommandant en officieren aanwezig waren.
Op zondag 5 april hielden smaldeelcommandant en officieren aan boord van het vlaggeschip een afscheidsparty, waar de gouverneur, militaire en civiele autoriteiten alsmede notabelen de gasten waren. Ook te Willemstad hadden de onderofficieren en manschappen een uitgebreid programma te verwerken, hetgeen blijkt uit de volgende opsomming.
31 maart rondrit over het eiland voor 200 opvarenden aangeboden door de Curaçaose petroleum industriemaatschappij (CPJM). Filmvoorstelling „Operation Amsterdam" voor 300 opvarenden, aangeboden door Onze Vloot.

Foto boven: H.A.W.Goossens in zijn jongere jaren)

Passagieren te Willemstad (Curaçao)

1 april barbecue en zwemmen op Santa Barbara, aangeboden door de regering Nederlandse Antillen, aan 600 opvarenden.
2 april barbecue en zwemmen als op l april.
3 april rondrit over het eiland voor 200 opvarenden, aangeboden door regering Nederlandse Antillen. Feestavond in kantine te Suffisant. Filmvoorstelling als op 31 maart.
De sociale en sportontmoetingen op Aruba, Bonaire en Curaçao waren dusdanig frequent, dat een ieder ruimschoots gelegenheid kreeg tot ontspanning. Op alle bezochte plaatsen werden wedstrijden gespeeld in vele takken van sport. Hierbij dient speciaal te worden vermeld de tweekamp marine Curaçao - Smaldeel 5, gehouden tijdens de gehele stilligperiode. De gouverneur der Nederlandse Antillen stelde hiervoor een beker ter beschikking, die door marine Curaçao gewonnen werd. De bevolking der Benedenwindse eilanden heeft zich ook individueel veel moeite getroost om de opvarenden door bezoeken thuis en rondritten ontspanning te bieden. Maandag 6 april vertrok het smaldeel naar zee.

GUANTANAMO BAY. Op donderdagavond 9 april kwam Hr. Ms. Karel Doorman te Guantanamo ten anker, In de ochtend van 10 april maakte de smaldeelcommandant zijn opwachting bij de commandant van de marinebasis rear-admiral F. W. Fenno USN, waarop een tegenbezoek volgde.
Nadat op de achtermiddag ook *de* overige schepen te Guantanamo waren gemeerd, hielden 's avonds rear-admiral Fenno en zijn echtgenote een receptie ter ere van de smaldeelcommandant en zijn officieren. Zaterdag 11 april boden de smaldeelcommandant en de officieren aan boord van het vlaggeschip enige genodigden van de U.S. Navy een cocktailparty aan, waarbij de rear-admiral F. W. Fenno USN, en de commander fleet training group, captain G. R. Wilson USN, met hunne dames de eregasten waren.
Voor Hr. Ms. Karel Doorman, Gelderland, Amsterdam en Zeeleeuw waren respectievelijk de fleet training group, de jagers U.S.S. Eaton en Murray en de onderzeeboot U.S.S. Sennet als „hostship" aangewezen. Onderling werden longroombezoeken gewisseld. BERMUDA, 's Morgens 20 april meerden de bovenwaterschepen te Ireland Island, south basin, Bermuda. Direct na aankomst

maakten de resident naval officer, commander R. T. Owen RN, en de Nederlandse vice-consul Sir John W. Cox hun opwachting bij de smaldeelcommandant. Vervolgens maakte de smaldeelcommandant vergezeld van Sir John Cox zijn opwachting bij Zijne Excellentie de gouverneur lieutenant-general Sir John Dane Woodall, tevens commander in chief Bermuda, welk bezoek met een tegenbezoek werd beantwoord en waarbij de voorgeschreven eerbewijzen werden gebracht. Bij vertrek van Zijne Excellentie de gouverneur werd een saluut van 17 schoten gegeven en werden de voorgeschreven eerbewijzen gebracht. De smaldeelcommandant en de commandanten der binnenliggende schepen gebruikten bij de resident naval officer de lunch, waar ook Zijne Excellentie de gouverneur aanzat, 's Avonds zaten de smaldeelcommandant en drie officieren aan bij een diner ten huize van Sir John Cox. Te Bermuda waren twee bustours over het eiland georganiseerd voor ruim 400 opvarenden, 's Avonds werd te Hamilton een speciale filmvoorstelling gegeven voor eenzelfde aantal gasten van Hr. Ms. Karel Doorman, gedurende welke verversingen werden gepresenteerd. In boot- en autobustransport werd uitgebreid voorzien. De organisatie lag voornamelijk in handen van de directeur van het Zeemanshuis.
Bi] zonderheden.
Op zondag 19 april werd kort voor zonsondergang en nabij de plaats van het ongeval in een korte bijeenkomst op het vliegdek van het vlaggeschip de op 27 januari omgekomen korporaal vliegtuigtelegrafist J. Muller herdacht. Voor de duur van deze bijeenkomst lag het verband gestopt en werd halfstok gevlagd. Een krans werd in zee gelegd.
Op l mei — bij de eerste ontmoeting met het smaldeel l — salueerde Hr. Ms. De Ruyter de vlag van de commandant van smaldeel 5 met elf schoten. Dit saluut werd met een gelijk aantal schoten door Hr. Ms. Karel Doorman beantwoord.
De brievenmalen arriveerden in de Amerikaanse havens over het algemeen vlot, luchtpostbrievenmalen gemiddeld in 2 dagen. Een zending naar Nederland, verzonden op 13 maart uit Mayport, keerde een week later weer aan boord terug. De Amerikaanse postadministratie weet de fout aan het gebruik van maskers, voorzien van een Franse tekst. Sindsdien werden naast de internationale, ook Amerikaanse nationale maskers aan de zakken bevestigd. Er moet rekening mede worden gehouden, dat op zaterdag en zondag de Amerikaanse marinepostkantoren niet zijn geopend. Tenslotte moge gewag worden gemaakt van de vele complimenten, die in het buitenland werden ontvangen over de voorkomendheid, het gunstige optreden en het uitmuntende gedrag van de opvarenden van het smaldeel in het buitenland.
In smaldeel verband werd op zee iedere woensdagavond een quiz gehouden over militaire en iedere zondagavond over algemene onderwerpen.
Indien het smaldeel gedurende een weekeinde ten anker lag, werd regelmatig iets georganiseerd, zoals vis wedstrijden, sportwedstrijden op het vliegdek van het vlaggeschip, enz.
De medegegeven ontspanningsfilms beantwoordden, op een enkele uitzondering na, niet aan hun doel. Zij behandelden een somber probleem of het waren oorlogsfilms zonder enige opwekking. Vooral de varende schepen dienen op een lange reis te beschikken over een aantal gezellige lichte films, die werkelijk ontspanning bieden.
Over publiciteit valt het volgende mede te delen. Bij aankomst te Mayport werd een persconferentie gehouden, waarvoor veel belangstelling bestond.
'Tijdens het verblijf te Mayport werd regelmatig aandacht aan Nederland en het bezoek van het smaldeel besteed in pers, radio en televisie. Twee televisie-interviews werden afgenomen, één van de commandant van Hr. Ms. Gelderland en één van de 1e officier van Hr. Ms. Amsterdam met 2 minderen.

Bij lezingen op clubs en scholen te Jacksonville werd in 15 bijeenkomsten een totaal van ongeveer 1350 personen bereikt. Aan boord beschikbare folders werden uitgereikt en films over Nederland werden vertoond.
Van de gelegenheid tot het bezichtigen der schepen te Mayport maakten ongeveer 6000 personen gebruik. Van grote waarde is ook geweest het over het algemeen uitstekende gedrag van het personeel, dat alom indruk maakte.

Twee opvarenden-accordeonspelers traden, gekleed in Urkercostuum, bij diverse gelegenheden aan de wal op, evenals de scheepsband van Hr. Ms. Karel Doorman.
Aan het bezoek van Hr. Ms. Zeeleeuw te Key West werd vrij uitgebreid publiciteit gegeven in de plaatselijke pers. Bij diverse gelegenheden werd de aanwezigheid van opvarenden gememoreerd. Op een school werd een lezing gehouden. De publiciteit in Fort Lauderdale was wederom zeer ten gunste van Nederland en de Koninklijke marine. Tijdens „open house" werden aan boord van Hr. Ms. Karel Doorman 7850, aan boord van Hr. Ms. Amsterdam 6000 bezoekers genoteerd in 4 uur tijds. Hiertoe droeg niet weinig bij het feit, dat op het vliegdek van het vlaggeschip een mobiele studio van het plaatselijke radiostation stond opgesteld, van waaruit van 12.00-18.00 behoudens kleine onderbrekingen continu vraaggesprekken en verslagen werden uitgezonden. Te Tampa werden voor de aankomst en tijdens het bezoek van Hr. Ms. Gelderland diverse artikelen gepubliceerd in de plaatselijke pers.
De aanbieding van de sleutel der stad Tampa aan de commandant werd over de televisie uitgezonden. Twee hofmeesters werden geïnterviewd voor de radio. Het schip werd opengesteld voor publiek. In de Antillen werd via pers en radio bijzonder veel aandacht gewijd aan het bezoek van het smaldeel en de Koninklijke marine in het algemeen. Bij aankomst te Curaçao hield de smaldeelcommandant een persconferentie.
Persvertegenwoordigers woonden de oefeningen bij op 23, 25 en 26 maart. Leden van de landsregering, de vereniging Onze Vloot en de Algemene Nederlandse vereniging van reserve-officieren namen eveneens aan deze vaartochten deel en hadden aldus gelegenheid vlieg- en vaaroefeningen gade te slaan. De beperkte ruimte liet uiteraard niet toe, dat alle gegadigden mee konden.
Zowel te Aruba, Bonaire als te Curaçao werd naast een algemene bezichtiging der oppervlakteschepen door het publiek in ruime mate de gelegenheid opengesteld tot rondleiding in kleinere groepen.
Te Curaçao was het aantal bezoekers bij „open house" op 28 maart aan boord van Hr. Ms. Karel Doorman ± 2000, aan boord van de jagers =t 500. Bovendien bezochten buiten deze uren nog ± 1200 personen het vliegkampschip.
De scheepsband van Hr. Ms. Karel Doorman trad op voor de Curaçaose omroep, terwijl de smaldeelcommandant via deze zelfde oproep een algemeen dankwoord uitsprak.
Een perscommuniqué met een dankwoord werd ter publicatie na vertrek gedistribueerd.
Op de beide scholen te Guantanamo werden een aantal films over Nederland vertoond. Het totaal aantal toeschouwers bedroeg ruim 600.
Op 4 achtereenvolgende werkdagen werden in het avondprogramma van het lokale televisiestation Nederlandse films vertoond. Op 14 april traden de band van Hr. Ms. Karel Doorman en een accordeonduo in Urker dracht met groot succes op voor de camera's van hetzelfde station.

De oefening „Ruiten Aas" werd bijgewoond door een zevental vertegenwoordigers van publiciteitsmedia uit Nederland, hetgeen resulteerde in een aantal nieuwsartikelen.
Vermeld dient te worden de waardevolle assistentie van de rijksvoorlichtingsdienst en de Algemene Nederlandse vereniging voor vreemdelingenverkeer. De rijksvoorlichtingsdienst verstrekte een aantal goede voorlichtingsfilms over Nederland, terwijl de Algemene Nederlandse vereniging voor vreemdelingenverkeer een aantal in het buitenland zeer in de smaak vallende posters en folders beschikbaar stelde.
Gezien het grote succes van de filmvertoningen in het buitenland ware te overwegen, de grotere marine-eenheden permanent te voorzien van recente en onderhoudende documentaires over Nederland en Nederlandse onderwerpen.